

Följande skildring av livet i Mölle omkring 1875 har lämnats av fru Selma Hellgren, född midsommarafhton 1859 i Höganäs. Hon såg dagens ljus första gången i ett rum beläget på västra gaveln i Gamle Längor på bruks-
Gustaf/
området. Fadern hetta Gustafsson och var smålänning och modern hetta Hagerman och var från Viken. Föräldrarna dogo i koléran 1873, efterläm-
nande 3 barn, alla minderåriga. Selma var äldst och sändes genast att tjäna sitt eget uppehälle. Hon fick plats hos en beskedlig skepparfamilj i Mölle. Hon stannade 5 år i tjänst skepparen Petter Pettersson, ägare till en s.k. bomseglare eller kullajakt.

Mölle var då ett fattigt litet fiskläge, mindre än Arild, husen voro små av korsvirke samt med halmtak. Badgästerna hade ännu ej upp-
täckt Mölle. Visserligen kom det främlingar om sommaren. Fru Hellgren minnes att en engelsk lordson vid namn Padson ~~XXXX~~ vistades i Mölle under den tid hon var där. Vidare minnes hon konstnären K. Mlinde.

Fru Hellgren berättar att maten i Mölle huvudsaklingen utgjordes av sillasö eller sillsoppa. Den koktes på färsk sill eller salt sill. Snutesö koktes på fläskben, men förekom mindre ofta. Husen hade i allmänhet ej brädgolv, utan voro av stampad lera. När det skulle bakas sändes så många som kunde upp på berget redan kl. 3 fm. för att samla ljung, som bars hem i en knippa på nacken. *Bakugnen eldade med ljung.*

På hösten, då sjöfolket kom hem, blev det liv i fiskläget. Dans-
tillställningar anordnades ~~ett~~ ruckel mitt emot "ruffen". ¹⁸⁸¹ Danslokalen
brann ner vid den stora eldsådan 1881. Man dansade "dubbla steg, bonnahorra", den sistnämnda dansades på hälarna och en mästare häri var kapten Axel Andersson, ägare till Hotell Kullaberg, en lång ståtlig karl. Dansen pågick till morgonen och avslutades med en festmåltid på lurad sill. Gamle Jeppsson stod för dansmusiken här så väl som på Skallebacken på midsommarafhton och pingst. Pamparna i Mölle på den tiden voro Ola Corfitzson, Stor-Johnsson och Axel Andersson. De kallades Mölle adel.

Så kom den stora eldsådan 1881, som lade tre fjärdedelar av fisklägets hus i aska. Alla gamla hus brunno ner, men ur askan upp-
stod ett nytt Mölle. Insamlingar ägde rum över hela landet till de somförlorat hus och hem. Nu blev det nya och tidsenliga bostäder och badgästerna började komma i allt större antal. Eldsådan 1881 blev även en vändpunkt i fru Hellgrens Liv. Hennes blivande man hade i likhet med många andra höganäspojkar sprungit till Mölle för att hjälpa till vid släckningen. Där träffade han sin Selma och nästa år stod bröllopet och de flyttade in i Nye längor, det nuvarande huvudkontoret.

Barndomsminnen från den lilla byn vid Skelderviken.

För varu väl levit om icke menniken ägde friu lopp för sinatankar
 ord kunnar, och måste man många gånger binda och fastlåsa
 men föri är min tanke för stunden framtrouar bilder och minnen från
 barndomsdagarna på årettonhundrasjuttio och åttitalen.

Platsen på samma är ett av de många små fagra fiskarsamhällen
 som är belägna utmed Skeldervikens fiska stränder medan
 färskor och kustens fyr. Byn var liten och långt sammantlyggt
 med ett tiotal små näta hus alla omgivna med en liten
 trädgårdstoppa, och som huk upptogs av potatisland, grönkål
 bruna bönar marötter pujo persilja gräslök och palsternack
 det enda som ansägs nödvändigt, något annat i gränsakr-
 väg, var nog av största delen av folket auldes okända.

Något nämnevärdat i blomsterväg förekom icke, der var ej
 råd att spisa någon jordbit till så onyttiga saker,
 det enda man såg var Lavendel, salvia, krusemynta, kjesarkrone
 en enku neglika eller röd Rion.

Fruktträd och bärbuskar var nästan helt bantlysta, mest
 på grund av, att ingen tyckte dylika växter kunde producera
 bland stenor, ljung och Bergknauar. Annars hade det nog
 varit vissa arbetskrifter, ty ingen familj var barnlös,
 i de flesta hem var ålla, tio barn och dessöver, och alla
 fingo vi lärra delta i arbetet vad krafterna fått med
 införas vid alla års åldern, just nära tiden, föri att på
 rätta tagen, samt föri att utveckla en fusk och sund
 kopp, varia lekstunder var ända tillräckliga.

Kring byn var flera småbrukare och talpare som
 på sina magra steniga och ljungbevuxna sand-
 jardar, kunde föda en häst, två och tre kor, några
 får, höns och ett par grisar.

Alla fingo också vad de själva kunde undvara av sina
 produkter, till byns övriga befolkning, som ute-
 slutande nästan levde av sitt fiske. Fanns det även
 en handelsverkare och grovarbetare.

Hatordnings, klädes, arbetsidéer och metoder skolor
 och undervisning samt allt

annat från den tiden, tills nu ~~Hästhundra bostadsrätter~~ är
så rikt skilda som himlen och jorden. Om tio folks mer-
diska välfär, överlemnar jag åt var och ens eget bedömmende
tara föräldras stärsta önskning var att vi skulle uppfattas,
så vi lände oss, att stå o gå på egna ben och kunna försöja
oss på egen hand vid vitt fjortana års åldern.

Av matränterna spela sjuen huvudrollen, många familjer
satade ner tjugo valar sitt för året som gingo åt som
snö för solen. Från hästens häyan till långt fram på våren
var det i alla hemmen en beståndspunkt till frukost med
lurad sju, den bästa av alla sjuanvällningar, över sjuen
slogs vatten eller dricka, någon annan sås förekam sånnan,
därbi åt kockt oskalor potatis som legat på varma kakelugn
skivan och blivit brunbaka, en herrlig måltid.

Hängen gång hände det i brist på annat ^{sopad} soget, att vi till mid-
dag fick kockt sju med senapsås eller sidsopa, till kvällen
kunde vi få spekad sju sam ibland ej blev sönderdelat
förvänt vitt bordet. Då var auts någon av os barn kruka
att laga sjuen i sljerten och svänga den i luften och säga
å du här igen din glada Lax för fredje gången i dag och
i olika kostym, den hade ju olika utseende varje gång
men den herrliga goda sjuen var det i alla fall.

Bra myke hälsosammare än de många kåträtter, färsk
och sockrade matsarker vi nu har på våra matbord.

Det var nog många familjer som ej hade en färsk kött-
räta mer än ett par gånger på året. En liten gris slaktades
och den fick det sparas på så den räckte ett år.

Fruvägg till många saker gav fisk saknades icke, allts
kom man i besittning av den levande direkt från fiskeriet.
På den tiden var ej upptäckt några pinorum eller svart-
kuver för fisken som den fick genamgå innan den kom
till den konsumerande aternätheten. Det grova brödet ett
av människans nyttigaste och kraftigaste födoämne.

Dinnalei eller Sölbrot förekam sånnan utan till dem stärkla
högtiderna på året, och jo många sånnan tog det sleet
då helgdagarna var gångna, det grova brödet kunde
dåremot vara ett par månader gammalt, det rånsa

och slukke varia tänder. Ingen bagare, ingen bryggare, och ingen slaktare kom till byn för att sälja sina produkter men vi sågo heller annan någon Doktor, der var ganska säkert ingen av oss barn i tolv trettonårsåldern som sett en Doktor eller knappast hört talas om att de fanns där, av den enkla orsaken att di var frukomligt obehörliga, så fristka var vi alla i hela samhället både stora och små. Tid hände vi någon ligga sjuk, undantagandes en och aman dag och då var det alltid att luoppa något radikal medel, och viu jag blott minnämma ett som var nog så roande samtalsämne i byn. En fiskarfamilj som bedrev sin yrke rätt betydande, och hade dertill en stor barnaskara, deriblant två par tvillingssystrar. Hustrun var begåvad med en enastående arbetsiver, samt en utthållighet som gränsade till det oholiga, adertan nioan arbetsstundar på dygnet var det vanliga som kom på hennes lott, hennes väg blev ett intensivt sprungande mellan hemmet och fiskebryggan samt på stranden där alla fiskegarn blev rengjorda och upphängda till torkning, hennes arbetslust och kraft varade till hög ålder, eller till den dag då både hon och mannen blev fär gamla att kunna sköta sin fiske, varför de fick brama i m sin arbetslust och slä sig till ro i sin lista levliga hestar. Men det passade inte med ro och slumrasiande hustruna blev allvarligt sjuk. Det var i byn en äldre man som var åkare och hette Petter, han ködde hem brända och kol samt övriga skjutsresor som var nödvändiga för folket. Petters åkvaagn var som vi på den tiden kallade en kolbiskevaagn utan fjedrar, med den tidens dåliga och steniga vägar blev åkturen närmast en akrobatorning, när som man satte på sittbrådan gumpa man upp i luften ett stycke, bumsa så ner igen på brådan än på ena sidan än på andra, så man kunde få just häcka värmen i knäppen. Petter blev eftersom förför att kära för den sjuka hustrun till närmaste Doktor, han blev ansargsfullt placerad i åkdonet, och med nick och väl till den kvarstående maken bar det så väg med det häktiga årendet, då de färdats ungefär halva vägen utbrast den sjuka.

Petter! vet du, vi kör hem igen, vänd genast om, jag känner mig fuukomligt fisk och återställe sen jag bara kom ut och fick skumpha om lite i din härra, det är bara de vanliga stolarna och dansarna i stanarna jag felar i min kropp. Petter gärde heet am nu skjutten och var snart hemma igen då den färvanade maken utbrast, var stå på^o? sedan hemma igen, hustrun antalade genomgängna kuren, då mannen på sin torra korta näs, spruckande sade, Petter kom hit varannandag om du vill nu din skrammellåda, och härr omkung för henne i malen en skurn, varannandag fär jag fässöka skumpha ikrom nu henne i rullen på då hon nu sjelv har upptäckt orsaken till det onde, är det ju fuukomligt enödigt väga något på Doktor fär att få den medisin att förderva kroppen nu.

Ta, så onkret och biligt var det att säga diagnosen och finna belmedlet för en sjukdom på den tiden. Denna händelse är sann och kan ännu idag intygas av flera av byns folk. Ådelåtning och kappning var två ting som var mycket brukbart. Kappningen utfördes merändels av församlingens barnmarska, fast det var många som var kunniga i det yrket. Ådelåtningen gjorde mest dem äldre männen och sköttes av en av församlingens skräddare som hette Sven, varje väcka han professorn av malen och träden och gick ronden i byarna som varade långt fram på sammarn. Patienten satt sig på en stol högt handen städigt och såkort om sin späckskäpp sedan venstra armen var blötta, fram trädde Sven med sin kirurgiska vapen en liten kniptång som avklippte pulsader, en tredje person var tillredt med en skål van blodet som som en passande ström, då ungefär en tredjedels liter var utsläppat, pålades en spindelvår, som var hemlag från höljor eller kolbor, och var så full av samb och smuts så den var täll som en gummiremsa, dessa lades i särst fär att stanna blodet, vilket aktuellt lyckades nästan på minuten, sedan ombands en bindel, i biost på hvita kunde mycket väl användas en grön, blå eller raserinrött. Operationen gick aktuellt lyckligt, ingenting tuftötte

Patienten blev vid hif och befann sig i bæsta hælsolicusten. Kunde strax gå och se till, samt deltaga i lætere arbejde, dock fick armen spaas et par dager, lækare anvædt var 33 åre. Tai hundre ganger har jag færvænt mig over hør det kunde gå lejklig behandla et så stark sår på en dylikt sån, aldrig uppstod blodfængelser eller annet obehag av proceduren. Dæltes minneskan måste have varit en suukamlig renblodig ras, som tils at synes suukamlig færsvenni i verden beklaglig nog.

Tai klæder var mycke enker, og vi hærde aldrig nogen annan benæmning derpå än, vardags, söndags, helgdays eller kyrkoklæderna, vardagsklæderna fick ju ofte omstaferas och på lappas, auts efter pris och behov, kyrkoklæderna deremot varia femtan tiugo år, dock blev de flitigt anvænda, ty gå i kyrkan varje söndag skiftesvis nogle stukken fra varje hem var rent en regelbunden lag. Svært vægar, væderlek eller do kava oeldade kyrkorna höll aldrig nogen hemma. Vi hade pris byn knapt fem kon. væg fram och åter at gå. Husandaklen var høgt hæren i hemmen och værderar av både gamle och unga, varje söndagsmorgen var hele familjen samlat att færræta morgenbøn sjunga psalmer, læsa och færklara dagens predikoteet, samt nogle kapitel ur bibeln, och varje barn fick nog den færmæningen der dagligent læsa vær liua morgan och aftonbøn.

Sedan var söndagen hæst vær egen att leka både inom och utom hus, auts efter årstid och væderlek, dock fick auts nogen stanna hemma for att hjælpa til med de gøromål som måste ufføras även på söndagen, men da vi i varje hem var mange blev ända prisöndagarna i mangfald. Punktlighet måste vi iakttaga, glömde vi oss i leken och ej passade på måltiderna, fick vi ej en tan lit bröd, færvæn næsta middag. Den som vær ute i årende eller gøromål fick auts sin mat varm och god, var lit han hemkom. Sællan glömde vi oss, nogle fikken var ej att læspæga, ty ingen var færsedd med en dylik vædesak, men deremot var være mange at märkla tidsdage. Om nogen gang det færvæn oss im aut såga, den maten kan jag ej äta, tycker ej den är god

Svaru blev aukt delsamma i lugnaste förmåga uttalat, det var minst sagt roligt att höra, vi har andra läst rät till att spara, icke en bokslav men blev spilt på den saken, alltid blev vi tillsagda att åta, hvilket gavde att alltid någon saade det mer än en gång. Det förståndiga svaret hade nog det goda med sig fö hela livet, att barn lärde sig att åta allt ätbart som lejdes.

Våra lekar var oräkneliga, av vinternöjen var kåkbackarna många väten dammarna som merändels alla vintrar i långa tider isbelagda med den finaste skridskois, samt dansen de nöjen som var mest uppskattade. Oh jag säger än i dag, den som ej går på skridskor, icke varit på några anständiga balar fö vintern och icke på sommarn badat och tumlat om i lölgän blå, ja den har alltid haft något riktigt näje. Dansen såväl som allt annat hörde i all enkelhet, om vi var mer eller mindre fint klädda var den alltid något far om, vårt förståt räckte inte till att fasta sig vid kläder, vi var samlade fö att hava roligt. Trulet barn under åtta år fick gå till någon lekstuga, hvilket gavde att vi ej fick besöka alla hemmen, det hade ju nog också blivit för mycket med dans i så unga år, i en tolv fjärde hem gavde vi nog vårt entag, sedan var det slut för den vintern, bæ om lov att göra besök en gång till förr alltid innan, vi visste det hade blivit ett blankt nej, fast dem äldre om det så var en gammal marmor eller farfar var di mycket rogade av våra lekar, då vi hade gått ronden var vi fullt belätna, ingen bestämde spelmann fanns, oaktat der fanns en harmonika nästan i varje sluga, som våra äldre bröder som vore sjömanen hade med sig hem från utlandet, många kunde spela men alla ville vara mat i leken, och deraf sjung vi hela skaran mat full hals, passande stöper till dansen i det oändliga, ännu hör jag dem, och ännu sjunger jag dem, till våra avhållne fölkbussars åra sjung aukt flickorna
 När du kastar ut ditt ankare
 så har jag dig i mina tankar,

och, och segla, var du viu
ja segla, var du viu
fär mig skau du ändå höra till
ja segla, var du viu
ack segla, var du viu

För mig skau du ändå höra till.

Inbjudningen till färtäring var alltid lika lydande, kom, gai vi o dicker, der är bleckmåu o vatten i spannen som står vid brunnen, det är väl inte varre frustu än vi kan slå hot på isen, en råu på avkylande dryck min i småu kaua vintern, men en dryck som står högt över alla drycker, ty den tärde varken på hälsa eller pengabörs. Men varje fastlagsöndag skulle vi hava en hejdundrande halas, som alltid gick av stapsen hoss byns enda diversehandlare, från en par torpareställne därje gång fingo barnen som skulle vara med på festligheten ett par flaskor mjölk med sig som skulle vara kaffe- gräddan, vi skulle nämligen hava kaffe med kakor eller råvare skarpor, ty något så överflödig som ett vänerbros hade nog ingen skädat i den landsändan på den tiden. Då dansen pågått en stund, kom den stora efterlängtade lejdeningen. Hitt i rummet stod en stort bord med ifyllda kaffekoppar och den medhafda bollengräddan, vi varje kopp lagt en runt sockerskarpa en avläng dito pomerans samt devorans på en sockerbil så stor som en brun böna, det var hela hemligheten, om kaffebönan var Java eller moeca, ja det var der audiq någon dispet om, men sikkert hade den växt i kanelens hemland, jag nästan både luktar och känner smaken deraf ännu.

Stadig var det någon prisfärhäjning, alltid lika dyrt, fem öre pr. person. Tvära ögon var det startat och trevligt, och varit samtalsämne längt i förväg, särskilt hur vi skulle kunna samla in den stora summan fem öre. Såuan hade våra mödrar några pennningar, det var ej så brukligt på den tiden, så även der stände vi upp att sjunga.

Skau vi hava knappar

eller några land,
 Tarje styrer råknas
 skau från farsa han,
 Men när vi bliver stora
 reser vi, till det förlorade land
 der ligger gud i högar
 uti den låsa sand.

Alldrig fick vi dansa en helgdagsafton eur helgdag, då
 fick vi på eu andäktigare såu fira Högliden.

Ti fick bärja leken vid skymningens inbratt, och då kl.
 var åua sades ifrån, barn tag nu edra pallar och iväg
 så ni är hemma i edra sångar kl. nio, så lydde auktor
 reväljen, genast var vi färdiga med tack och godnatt
 föi vi har fått rusta om här igvän. Det var nog ingen
 av våra mödra som gick till sångs föräns hon såg sin
 barnakvast under sångdynan. Hemkomna fick vi alltså
 föi mor omtna, under du vi åt var lura gråtsmål, om
 vi havt roligt, vad vi lekt, hvilka och hur många der
 varit, om vi varit snåua och uppfört ass ordentligt.
 Sedan var det att läsa aftonbönens sjunga en psalm
 och så gick vi alla näjda och glada i sång.

Det var en och annan moder som tyckte det gick föi långt
 med lek och frihet, men flertalec odde, di föi väl arbete
 vad deras krafter förmår utföra, om något är skau
 hela skaran skiljs och gå ut i livet på egen han, vem
 vit vad som möker på fäden, låt dem ålminstane min-
 nas en brevlig barndom. Och roligt, roligt hade vi utan
 ett öres hastnau föi våra onhöriga. Dem något äldre
 ungdomen hade ju sina dans fieställningar men föi-
 nämmt med spelmän och lite passande färtäring men
 alltså i hemmen, förekam väl fem sex gånger på vintern
 audeles nog, föi att dansen skau föibli det näje den
 är. Såuan hände det att vi barn blevo oeniga, men
 förekam du nåjan gång, försökte vi med liv o makt
 häxa det lust så det ej kom till hemmen, då blev vi
 väist av att förbjudna att gå utam dörren följande
 sändag, der blev inga förhör eller undersökeningar

om orsaken, eur var skulden låg till oenigheten. Det var bara docklart att kunde vi ej vara vänner fuk ver och en häva sig hemma, vi hade med känsla och överlygelse blixt bekanta med både ris och rötter, två nödvändighets artiklar som varie rekt placerade både i skolor och hem. Så kom efterlängtande sammans med sequaturer och bau. Ta du hertiga lilla Skeldervik med din fisika klara salta vatten var vi längtade, var vi frågade i hemmen om vi fingo böja att boda, ingen költ eller värmemätare hade vi hört talas om, nej av med en del pläder ut o prova o käm om det är passande, ingen behövde lockas eur pockas i badet, nej vi boda och simma med lit o lust, fast vi fingo varken magister-titul eller fikontör. Du naken uselhet! der det nu heter, något måste göras fai att locka till bau.

Ännu varje sammars trosz äldern viu jag hava minst femtio bau och naturligtvis några i skeldervikens ren vatten som i det längsta blixt skonar från nutidens moderna kraw, der vi får eller senare nog förgiftas oss sjö. Hemskt så Rydingen!

Stej ikke ens den lilla skelderviken kan få bli obeskrift, du än ligger med dina lågformade strandar, äst om målare i alla naturens färger, omväxlande med skogar, Berg, åsar och slättor. Tua samhällen fiskläge beröte ståne och mindre landtgårdar. Då segraren ligger midsunds melan Färshov och Aildsläge on stua solig sommardag, då måste väl den skädande rända en taktsamhetens blick till vår Herre och skapare fai den vackra tavlan.

Tar skolliv varade ikke så många år, var och en som ville kunde bli fri från skolan vid halvårsåldern eller ännu tidigare der fanns heddre ikke så många Skolbyggnader så många barn hade on sju km. fram och åter till skolan, ränt så betydande väg, många stans obanade vägar och då det var kalla vintrar med höga snödrivor att plundra igenom kunde vi långa stunder ligga i snön fai att leta ränt på varje läskoflor, med dem genomväta fälternas ränt vi hela dagen i skolen om det var ohälsosamt eller farligt fai hälsan ägnades alltig

en tanke, avdug ett ur spilades på den saken. Ingen lunginfektionen ingen haushållan kände vi till, ingen Doktor, ingen Pix, ingen farbror Läkare lade sin näsa emellan. Inget annat obehag instände sig än vi fick nyxa och hesta, och det gavde vi riktigt epän oss, det gick galant, i drott, i kvartett, ibland i hela köter, alla kam kunde läsa innan de kom i skolan det ansågs som en stor skam på mödrarna om icke barnen kunde läsa i Lucia psalmboken och även i psalmbok innan de läjja skolan, barn med goda läshuvur, blev purrade i alla morgonstund, fåi att i stämt läsa på läkar utföra en timmas kneppsarbete, fiskarlearen fåi att vara tiuneds då bälärne kom i land, att hjälpa till med att renvää nälen, det är just ingen leksak att handla tunga o väta fiskegarn en han vär-morgen, men det gick lätt sam en dans då glänsande blanka fisken hängde dinglände i nälen, men det kunde också hänta att fisken utblev och nälen var fulla av smuts o täng dock miste arbete utföras. Parparebarnen fingo ut på betesmarkerna med fåi o kor, berfota i svala morgondagen väta upp över knäna, skönt herrligt uppfuskande, det var annat livsleccir, än gå och ställa sig under kanst-godda-silen eller råttare duschen.

Sedan kom vri konfirmationsundervisning, ett av de vackraste och trevligaste barndomsminnen, och så fäst vi var konfirmerade kom den stora dagen. Ungdomskaran skulle skiljas, och väsent av ales vi skulle lemna hem och syskan, men det har en övergång, och jag fai säga som vi alla var vanda till varjeända arbete, gick det undelat utmärkt, var och en gick med gott mat till sina platser. På den tiden var det ej så många arbetsgrenar eller yrken att välja på, men om så varit, hade nog valt blivit förl undanskötai. Ti hade klart fai oss att vi på en handräning hade blivit stora menniskor, och det gäntde att försärga sig sjelv, och då vi alla rådslogo om den saken, var vi strax chiga om att följa Lars Skajas minnq då han skulle köpa glasögon, och blev uppmärksammar på att välja ut ett par som passade hans ögon, svart blev, här väljs inte utan för han tas så blev även valt med våra platser, om det var fint eller passande fick ej på noga övervägas, och i på unga år, är

det nog fäldigt att bestärma sig eller ens veta var det ens lust eller duglighet är bäst passande. Huvudsaken var att vi finno arbete så vi slapp att vara någon till bönda.

Pojkarna tog platsen, dels på landet, dels i städerna, och men-
ga slydde snart fäden till det stora landet i Fästern.

Nästan alla pojkarne valde sjömansyrket. Alla fingo vi nog den färmanningen att färträcka på Gud, och dag-
ligen bedja hanam härra vår hanu, uti sin hand, samt
bliva snåra och hederliga, ordentligt skräta vårt arbete, ty
då står hela verlden "öppen för var och en, ord och färmann-
gor som är sanna och står berigfasta tiderna igenam.

Sjömanokåren var rikt representerat runt hela Skälderviken
varje vår blev det saknadens dagar i varje hem, då den
stora skaran skulle iväg till de platsen der deras fartyg
läg i vinterläge. Inga jermägar fanns till, utan alla fick
beqagna sig av häströjtsar, vecka efter vecka, dag efter dag
kam den ena lastvagnen efter den andra, alla fulvastade
med gränorålade sjömans kistor och diverse gejer, överst
var hela besättningen placerat åldre och unga sjömän, alla
svängande sina mässor i luften till avskut ut varje hus
till bekanta och obekanta. Alla bortfarande, och alla kvar-
blivande hyste nog samma tanke, fäden stäves ut på
farofylda havet, vem vet när återseendet bliver.

Sjömannens avlöning var nyckel blyggt, om en kapten
kunde göra med sin skuta göra en fyra fem Englands
eller liktydande pesar, ansägs seglationsåret bra, här var
andra vintrar, ibland fick en skuta lägga tidigt upp, och
det kunde dräja långt fram på våren innan alla segel-
leder var isfria, men hur länge det dräjde, och hur små
månadshyramna var, måste var och en göra sig den
beräkningen, tre till fyra månader måste jag leva på
kondbacken och sätta färd de mina, så vi alla lever
ordentligt, dem flesta satt i egna hus, alla välplädda
och härlig härdes någon bitterhet eller plagan, alla var nöjde
och glada med sin lott, aldrig hörde man uttrycket,
starkars sjömän. Ett av nutidens stärsta under, är, att
ungefärligt folk sam numera från den ringaste till den

med högst uppsatt fåu bildning och skolundervisning
i många många, samt auehanda lärdemar i det oändliga,
så är det blott en liten du som mäktat lösa det lika
enkla räkneproblemet som upplyses var och en om, att
utgifter och inkomster är två stora ting i människans liv,
och att utgifterna får på inga vilkor överstiga inkomsterne.
I min barndomsdagars ouppflysta liv, och i värsta onfart
kunde och fick var och en lära sig den enkla räknekonsten.
Och jag ville säga att hedern och Karaktären var den rätte
och bestämmende läromästaren, som sade, härintill skulle
du kamma och icke vidare, här skala dina stolta böljer
och slara fodringar sätta sig.

Der tio kehörs ej anlitas en sparsamhet som skadligt
gnager på människans kropp eller själ, ty vi alla, gamla
eller unga behöver glädje och lila fästlööse, annars skulle
livet bli fäv enahanda, men det måste vara fästlåt
och måta i aet, och bland alla samhällsklasser, och fäst
då äger människan och livet sin fulla värde.

Det var många av vär sjömanshål både äldre och yngre
som seglade på avlägsnare farvatten och var borta flera
år, när de hemkom, ja då ville jag lava de fäide med sig

Gulv och penningar

Shalar och klänninjar,

Fiken och appelsiner

floridavattu och mandariner

finaste tobakspipa

av renaste sjöökum

och vitaste krita.

Och vilka underhållande berättelser de hade att färlöja
om sina upplevelser under den långa färden i prämmende
land och hav, omväxlande med öventyr och näjen.

Tu är segelskutans liv förlie, den vackra synen får väl ingen
skada mer. Det är nu annat jährtande på hav och land
att skau ga med blitens hastighet till människans fräjs
och fremma heter del, men det vill ^{synas} som, om alla bekräftigats
och modernitet tager mer på folkets krapps och själskräcker,
än det jämna slet och stränga arbete som utfäides i

gamla tiden, av både äldre och yngre, hvilken färvänande seghet och arlekslust de var i besittning av. Oh viss jag blott omtalat ett par exemp. så var Zwinnan näklade utfäria. Den gramförsamling var det en bonhusku som nödvändigt måste resa till närmaste stadt för att utträda nödvändiga ärende, inga hästar fick försunna för det var i brådaste väärbete, det stände han hädde icke i pröga utan tog den reken tungt. I tidiga morgonstunden var hon uppse och började sitt arbete, mjölkade sex sty. kor samt ordnade andra gäromål som måste utföras på dagen. Spärrade sedan den gott och väl fyrtio km. länga vägen till Staden, gjorde der sina inköp så belastningen på hemvägen var nog så tung, qick så återigen di fyrtio km. till hemmet, vid hemkomsten mjölkade hon sine sex kor, samt utfärdde en del andra systeror som kom på hennas latt, icke bekam det henne något, följande morgen var hon den första som började sitt arbete fördagen, så föregående dagarbete var bara ingenting att tala om, ty sylka kraftspröv utfördes beständigt. Han tycker var att såna människor skulle bli överansträngda, och taga skada till både kropp och själ, men så var ej fallet, ty han levde i högönsklig välmåga under hela sitt liv, till han felade några månader i sitt hundrade år, och är det väl knappt femtan år sedan hon dog i frid och ro.

I min hemförsamling var det flera Zwinnar i fentia's åldern sam under samma månaderna gingo ihing i byarna och uppköpte Höns, kycklingar och ägg, samt räkor för att sedan två gånger varje vecka vandra den fram och åter förlifem km. länga vägen till stadsens enda och välkända hammar restaurang som ävenledes var brunnsort, vida bekant och välkänt i hela landet och var mycke besökt av alla samhällsklasser som der sökte bot för sin hälsa.

Herrändels i svala morgonstunden starta de sin färd, med en stor korg på ryggen en dito på bröstet sammanklunda över axeln, och färgpackade med dels levande och släktade

14 N. 7948:15.

fjäderfå", dertid en korg i varje hand, fynda med ägg och räkor, med den tunga bördan i ur och skur maste fänden färetages, för att på utloval tid vara framme vid bestämmelsestiden, där de auktor var både väntade och välkomna, med så mycke av ovannämnde varor som kunde skaffas. Under den varmaste tiden gingo de meständels på quärum den halva vägsträckan, då de auktor i någon sluga trivit vägen, gingo mat en ringa berätning hvila sig några timmar på natten, för att åter tidigt på morgonen anyo bryja vandringen. Då de vid framkomsten avlemta sina varor, var det till att stöva omkring i staden några timmar förra att i olika butiker och Apotek göra inköp för folket i hembyarna, audiq svikta de under bördan, eller förr den långa vägen, ty de varer väl tränade, men icke i någon marathontävling, som man tycker skulle vara nödvändigt för att kunna hävda ut på längdfärderna. Nej deras träning bestod i arbete med hem och barn, och på mellanstunder ut i Skedeviken för att fånga räkor, hvilket var ett mycket påfristande arbete, gå lim. efter lim. med den långa och tunga plådedräkten släpande i vattnet och föra en tung räkhor framför sig, räkhoven var samt allt annat hedsbyg och verktyg från den tiden femtio gånger klumpigare och solidare än vad som behövdes. Dertid en tung vät pose hängande på bröstet, för att i samma insamla den uppfångna räken, till tungare. Hasen blev, till lättare bördan, ty derigenom blev en liten extra inkomst för hemmet.

Der var ingen som markerade poängen, ingen kritique över hjältebragderna, inga tusenhövdade stämmer som skrekte heja heja, ingen som hurade, honörade, diplomrade eller medaljerade. Omnej, du var ju bara några enkla hederliga männskor, som tidigt och sent brukade sina krafter för att kunna försärga sig, och förbättra hemmen. De kunde böja sina knä och rygg under den tunga bördan, men de kunde inte böja sig förra Stads eller kommunhjälp. Enfaldiga männskor som icke kunde utlästa eller lära sig tala årens och hjältarnas bildade språk. Vi Kräva.

Nägra barn finns aldrig lör att gå med på dyktik arbete, dels var det för strängt, och stor försiktighet måste iakttasas, att ej komma fär längt ut på djupet.

Tu är det många är sedan räkfisket upphört på den platsen, det uppväxande folket ville icke ågna sig åt sitt sedan arbete som gav så litet för mödan, och de små djur försvarmo hela från Skelderviksbygten, de lekade hanhända livet blev för tråkigt, då ingen ville upptaga studen med dem på liv och död.

För lura by var i det närmaste undan stuvaständende i många år, ingen ville inkräんka på området, ty den fanns ej några utsikter till affärsvärksamhet eller till någon slags arbeta färtjänst, vilket garde, jag kan säga på brelio är byggdes ikke fem hus. Ingen jernväg fanns eller finnes, och komma säkert aldrig att finnas i dess närhet. Dem enda trafikmedel som kom till byn, var sam jag fänt nämt byns egen åkare Peter, samt en del fisk upphöspare, någon med häst och vagn andra med hästar eller pullebör.

På offtersammam blev det mycket livligt i byn då sillfisket häjade, då kom en lång till dagligen handelsmän från Göinge byggderna, deras åkdon var mycket smala, men flera meter långa, och de var fullastade med handarbetade tråkkäl, väckar, baljar, sifjeringar sopkvarnar potatiskarar samt tak-stege till husen, och de vagnar var fydda upp till kanten med herrliga linan, sam på den tiden hette kräsen, och hvilka kostade flygoförre för fem liter, eller blev det leuteshandel med tio liter kräsen och en val sic. Då var det sötekröds dagar för både stora och små, våra mödrar varo då ej så noga med att dela ut maten på våra tallrikar. Oh i glädjen deröver sjung vi alltid av våra sjeldnade visor.

Kokta potatis kräsen och sic
det får vi åta så mycket vi vill
Arbetet det går i flygande fläck
i tarparens stuga, och ut på ång

Och sibåtar kom med sin skimrande last
 som halades upp och såndes i hast
 till frukost och middag
 var det kräsen och sju
 förr det fär vi åta
 så mycket vi ville.

Och Göinge gubbarna syckle så bra
 om folket i byn, de vitt va de ville ha,
 Dei såndes och klyttes med kräsen och sju
 med kargar och kvastar och stegar till husen
 det handlades ärligt och det var ju susen.

Sen lejöds der potatis
 med kräsen och sju
 förr det fick vi åta
 så mycket vi ville.

Då hösten var gången och sifisket slut
 och Göinge gubbarna ur byn hänta ut
 då blev det så tyst i hem och vi sjän
 men aldrig vi glömde att läsa vår bönp
 med larsång och tack till vår fader i häjden,
 förr hälsan och brödet
 Potatis, kräsen och sju
 så vi kuma åta
 så mycket vi ville.

Sa sifisket var en livlig lit, och om fångstens blev god
 var alla glada och taktsamma, det gav en slant att möta
 den långa vintern med, och mätta alla munnar,
 alla barn kunde vara med och hjälpa till med något arbete
 dem små ungarne skulle ligga ute på bryggan och hämta
 ut hick när sibåarna syntes ute i gatet, och da var
 det att flyga omkring i slugorna, och repa nu kamr
 männen och snipsan, föler är långt ofter, strax var
 alla kvinnorna på bryggan då båarna lade till, förr att
 taga mat näten, och inhästa den blanka skärdan.

Då jag nu betraktar den lilla byn, tycker jag den är sij
alldeles lik, och dock fullkomligen olik, varför den hus från
barndomsåren står kvar, undantagandes det andra minsta
som stod lite från dem övriga, på yttersta Bergshäum, och
se nära havet, att då stark storm rädde och sjön gick
hög huvudet ofta hände, Då miste fiskarfamiljen ^{med} kamma
sin lilla koja, förr att längre upp i byn höts sina granner
söka härhärge. Den gamle fiskaren gav dock audrig efters, ver-
ken förr starmen eller Skeldervikens rasande vågor, färn
det ^{var} så mycket vatten i plughan att det gick över hans
träskor. Då tog han på armen den fjartan i gamla iskna
huskatten Kitta, lemnade på huset med en blick och ^{förmaning}
står stark på din Bergshäu, lätt ej starmen eller bäljarna
blå dim överman. Och besynnerligt nog förmådde audrig
dessa två starka naturmakler att rubba hyddans lage,
utan fick ålnöja sig med en och armen husgeråds sek
som någon gång fick medfölja bäljarnas famntag.
Då stormen var över och sjön lagt sig till ro, stod det
likas fast och upprätt, lysande till vikens sus och stora
smekning. Den lilla fiskarstugan var byggd enligt skrivens
ord, på Halleberget och ej på ^hästan sand. Det är många år
sedan huset blev nedrivit, och dess innehållare har inte
den ävarande fiskarkären för länge sedan segrat in
i den lugna hamnen, der hvelan är ljus efter lång och
shävsam arbetsdag, alla var friska och krya in i den sista
och alla levde till åttiaårsåldern. Dem örkiga husen från
den tiden är mycket vackert och väl underhållna, och nu
omgivna av vackra trädgårdar, der snart sagt allt i
frukt, bär, blomster och gränsaksväg finnes. Förr en del
är sedan anlades och utplanterades, inuti byn, och jem-
sides med sjön, en den lilla vackraste löv och barstog
som med otrolig hastighet uppväxt i den steniga marken.
De sista åren har utvecklingen gått raskt och blivit
~~slarvad~~, flera nya vackra hus och fiskar har blivit byggda
alla i nulids stil, och med nulids fodringar. Tidare
har tuukamnit en mycket stor och dyrbar hamnplatt-
ning, som med sinna gamle ögen ser föreställer den

en soffa, mycket lik den moderne invita soffan med det låga ryggstödet, som under sommar månaderna är utställd i städernas parker. Sofforna är mycket kända och uppfyller ej sitt ändamål, om hamnen deremot gör det, är mig bekant. Dock väg jag att strax byggde byns folk en lågare brygga där de kan lägga till med sina båtar. Da jag en gång prägade, varför den nya hamnen ej användes, fick jag svaret dtt der ej fanns någon sjömilsskege de kunde ångra upp för. Som promenadplats är den fullt använd, dock får nog de promenerande paron då de mötes, helsl vara åtskilda, eller mycket goda vänner, så de går tåt slutna hand i hand, eller arm i arm, ty annars är det nog fara för handen, att de ramlar i plurit.

En annan välkomna utveckling, som med stor glädje hälsades av folket var, att en startat Bilbuss trafik genomfördes, sam med artiga nyktra Chaffärer dagligen, och under sommar månaderna flera gånger om dagen, fram och åter i alla riktningar trafikerar platsen och alla kringliggande samhällen. Tidare kommer det nu resenärer i Lyxbilarna, der kommer dagligen slaktare lågare bryggare, handelsmän i alla bransher, alla vilja köla, alla komma i Bilar, alla i svindlande fart med stinkande bensinluft, och öranbedövande ljud och tutande, som påminner folk, Hööns och aut levande, ur vägen, fort undan, vi skau fram, det är liv, det är rörelse i den gamla byn. Och det är annan Räden nu, än fiskakåtar rullbörar och Höingegeubbarnas krässna vagnar. Oberöra av aut, står de gamla husen, de gör ej efter, eller darrar i spårverket förr några framrusande bilar, de gamla husen är, som de gamla folket var, av kärnfiskt virke, och på räker gungar. Tidare är der Pensionat, och kma trevliga kaffepaviljanger, ty i Bilens spår följer auts turistens, som alltigen aut mer och mer gör sin intåg, medförföljande både gott och ont, nyare bruk och seder, nyare moder, som mängen gång rent färskräcker den äldre befolkningen, ty det har aut varit vanan der.

all alla qvinnor har
 hant kläder på kroppen,
 och deras långa hår
 fäst sitt kvar uppå tappan.
 Tu visar sig qvinnan
 med blottad learm,
 nakna armar, och ben
 hennes huvut och hår
 liknar nyskuret halmtak
 utan skorsten.

Det är nutidens modet
 och nymodets krav,
 att qvinnan har seglat
 sin blyggsel i krav
 hon visar sig för mannen
 i Evas skruv.

Förr var det ej brukligt
 förrän den dagen, hon
 stått Brud.

Den lilla byn bliver kanhända innan så lång tid längre
 en ståne bort, med snygga åtföljande borttakningar, kan-
 hända även med en mer eller mindre uniformerat Strand-
 Bengt, som påbjudar juu kostym i badet, och jag som alltid
 hyllat åsikten, naken i sjön, och kläder på, när man hamnar
 i badet, den som ej visar böja sig under den lagen, får vara näst med
 att boda hemma i Karet. Ännu många män erinrar jag mig från den
 glada barndomen, när detta varo nog. För mitt öga ser jag nu den vackra
 Idyllen och det fidfulla lugnet, särskilt på Lördagens kvällar
 då Kyrkklockorna ringde till hvila och ro efter vaktans arbets-
 dagar, ja, då låg det helgdagsstämningen över Speldevecken, över
 nejden och facket. Idyll och stämningar som dit ikke är allam
 givit att kunna se, men den som på sitt vackra platsen
 ser och förfogas därav det är

Patrik.